

Mikä muuttuu-päivä 29.11.2023

Kysymyksiä ja vastauksia

Mikä on Ryhti ja mikä muuttuu?

Mistä nimi "Ryhti" tulee?

Ryhti on alkujaan rakennetun ympäristön digitalisaation hankkeelle annettu nimi. Ryhti tässä yhteydessä tarkoittaa Rakennetun ympäristön tietojärjestelmää. Se on valittu tietojärjestelmän nimeksi, koska aiempi RYTJ-lyhenne koettiin hankalaksi lausua.

Mitä tietoja esim. myönnetystä rakennusluvasta toimitetaan kunnista Ryhtiin?

Ryhtiin toimitettavat tiedot rakennuksista tarkentuvat rakentamislain asetusten myötä. Asetuksia valmistellaan ja ne tulevat lausuttaviksi alkuvuodesta 2024.

Tästä mallista pääsee katsomaan rakentamislupapäätöksen tarkempia tietosisältöjä:

<https://tietomallit.suomi.fi/model/rak/>

Mitkä ovat sanktiot, mikäli yrityksestä huolimatta kunta ei onnistu aikataulussa?

Sanktioita ei ole, mutta lakia on noudatettava.

Tekeekö tämä muutos kuntien omat karttapalvelut tarpeettomaksi?

Ei. Ryhti-järjestelmän yhteyteen rakennettava katselupalvelu ei korvaa kuntien omia järjestelmiä. Palvelussa on pohjakartan lisäksi vain tietojärjestelmään toimitetut kaava- ja rakennustiedot. Kunnan oma karttapalvelu voi lisäksi sisältää kuntakohtaisia tietoja mm. ympäristöstä, joukkoliikenteestä ja muista palveluista.

"Ongelmia aiheuttaisivat: rikkoutuneet tiedostolinkitykset" Olen ymmärtänyt, että kaavatietomalli hakee aineistot nimenomaan kunnan omista pysyvistä linkeistä, eli että aineistoja ei laitettaisi mihinkään "RYHTI-pankkiin".

Tiedostotkin toimitetaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmään. Yksi syy on juuri tuo, että aineisto on löydettävissä pitkänkin ajan jälkeen ja linkit pysyvät ehjinä.

Miksi luonnos- ja ehdotusvaiheen kaavamerkinnyt/asiakirjat pitää tuoda myös RYHTI:in ; eikö merkitystä kuitenkin ole vain lopullisella hyväksytyllä ja voimassaolevalla kaavalla?

Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevissa asioissa. RYTJ-lain mukaan Ryhti-järjestelmään tuodaan myös kaavaehdotus tietomallimuotoisena, jotta osallisilla on mahdollista tutustua laadittavana olevaan kaavaan myös tietomallimuotoisena aineistona jo ennen kaavan hyväksymistä.

Ranta-asemakaavoista on puhuttu vähän. Jääkö kunnan vastuulle varmistaa niiden tietomallimuotoisuus, vai voiko kunta vaatia maanomistajaa/hänen konsulttiaan toimittamaan tietomallimuotoisen kaavan?

Tehdään tietomallimuotoisina ja on maanomistajan vastuulla laatia se tietomallimuodossa.

Onko niin että Ryhdistä ei talonomistaja saa piirustuksia?

Piirustukset ovat viranomaiskäyttöön eivätkä ne ole saatavilla kansalaisille.

Tulevaisuudessa on tarkoitus saada rakennusten omistajien saataville tiedot omistamistaan rakennuksista, ml. piirustukset ja tietomallit.

Oli maininta menetettävistä tuloista kunnissa. Tuleeko lupien liitteet saataville RYHTI-järjestelmän kautta siten, että niitä ei jatkossa enää ole mahdollista (järkevää) myydä kunnan palveluna?

Ryhti-järjestelmän kautta tullessiin tietopyyntöihin on mahdollista saada mukaan liitteitä, mutta esimerkiksi suoraan karttapalvelusta niitä ei saa. Kunta päättää jatkossakin itse omista palveluistaan.

Kunnissa on tällä hetkellä työntekijöiden ja taloudellisten resurssien pula. Tekeviä käsiä tälle uudistukselle ei ole saatavissa. Jätetäänkö esim. vihreän siirtymän hankkeet tekemättä tämän sijaan?

Kunnassa vastataan toimeenpanosta ja sen resursoimisesta, ministeriö myöntää avustuksia lainsäädännön uudistamisen välttämättömiin velvoitteisiin. Resurssipula on tunnistettu, mutta se on kunnissa ratkaistava asia ja varsinkin kuntien johdossa, että miten resursoidaan tämän toimeenpanoon.

Jos kunta ei tee erillisiä tonttijakoja omaan tarpeeseen edes ohjeellisissa kaavoissa, tuleeko kunnan nyt alkaa tekemään niitä Ryhtiä varten erikseen?

Ei tarvitse.

Toimiiko Ryhti kuntalaisten tietopankkina- jos kyllä niin mitä tietoa kuntalainen sieltä saa. Saako sieltä esimerkiksi jonkin luvan rakennuspiirustukset?

Kaikista laajin tietosisältö, eli esimerkiksi rakennuspuolen liitteet ovat saatavilla vain viranomaisille, mutta merkittävä osa tiedosta tulisi olemaan avointa tietoa. Karttakäyttöliittymä, joka tulee vuoden 2024 puolella välissä, mahdollistaa eri vaiheissa olevien kaavojen ja niiden perustietojen selailun sekä rakennusten perustietojen katselun. Karttapalvelun kautta voi tehdä yksittäishakuja, mutta ei massahakuja, mikä on tärkeää tietoturvan kannalta.

Ryhti-järjestelmän tilanne ja kumppanitestausta

Jatkossa ilmeisesti kaikki rakennustiedot siirretään suoraan Lupapisteestä eteenpäin Ryhdin kautta, eikä enää taustajärjestelmän kautta. Osoitteethan pitää kuitenkin antaa taustajärjestelmässä, koska osoiterekisteriä ylläpidetään ja se toimii taustassa. Lisäksi esim. koordinaatit, VTJ-PRT ja pysyvä huoneistotunnus on annettu taustassa. Mitenkähän tämä kaikki toimii jatkossa?

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä ei muuta prosessia, jolla kunnassa annetaan koordinaatit tai osoitteet. Tällä hetkellä pysyvä rakennustunnus ja huoneistotunnus haetaan väestötietojärjestelmästä. Kun kunta on siirtynyt käyttämään rakennetun ympäristön tietojärjestelmää, pysyvä rakennustunnus ja huoneistotunnus haetaan rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja tiedot toimitetaan sinne.

Kunta vastaa itse tiedonhallinnan kokonaisuudesta. On kunnan päätettävissä, mistä järjestelmästä kunta toimittaa rakentamisen luvituksen ja alueidenkäytön tietoja Ryhti-järjestelmään.

Millä aikataululla valtakunnallinen tietojärjestelmämuutos aiotaan viedä läpi? Tavoitellaanko tällä myös ympäristön laadun parantamista?

Järjestelmäkehityksen ja hankkeen aikataulua ja edistymistä voi seurata Ryhti-sivustolla

<https://ryhti.syke.fi/tietoa-jarjestelmasta/aikataulu-ja-kehittaminen/>

Hankkeen tavoitteena on rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuuden ja eheyden parantaminen pitkällä aikavälillä.

Kuntien riskienhallinnan kannalta DVV:n riittävät resurssit muutoksen aikana tärkeät; kuinka varmistetaan, että valtakunnallisen muutoksen yhteydessä uusittavien rekistereiden käyttöoikeushakemusten käsittelyajat eivät ole useita kuukausia?

Digi- ja väestötietovirastoon liittyvissä asioissa kannattaa olla suoraan heihin yhteydessä.

Miten tiedonsaantia rajoitetaan, kuka saa ja mitä tietoa. Kokonaisraporttia tietoturvasta järjestelmän käyttöönoton jälkeen kaivataan.

Syke antaa kunnalle käyttöoikeuden tarvitsemiinsa tietoihin. Kunta jakaa itse käyttöoikeuden eteenpäin valitsemilleen henkilöille ja valitsemallaan laajuudella. Julkisesti saatavilla olevan tiedot on lueteltu RYTI-lain § 11 (431/2023) sekä mitä laissa viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/199) säädetään. Valtion viranomaisilla on pääsy työnsä kanalta oleellisiin tietoihin laajemmilla valtuuksilla.

Tallennetaanko aineistot erikseen Ryhtiin vai latautuvatko ne samalla kun kaavatietomalli ladataan, kaavatietomalliin tallennetun aineistolinkin perusteella?

Liitetiedostot tuodaan omalle rajapinnalle ja niiden metatiedot kaava-JSONin yhteydessä.

Ladataan aineistot millä tavalla tahansa, niin riittääkö pelkkä aineistolataus, vai pitääkö aineistot Ryhtiin tallentamisen yhteydessä myös metatiedottaa (nimi, aineistotyyppi, liittyvä kaava, pvm, jne.)? Tästä huomioina muiden järjestelmien perusteella, että metatietojen aineistokohtainen tallennus lisää työmäärää melko huomattavastikin, ja käyttöliittymällä on tässä myös iso rooli

Tiedostoille tulee myös metatiedot, jossa on esimerkiksi liitteen nimi, sisältääkö se henkilötietoja vai ei, mikä sen julkisuusluokka on.

Mitä tarkoittaa kaavojen validointi?

Kaavatietojen tekninen tarkistaminen, eli että kaava täyttää tekniset vaatimukset ja on tietomallin mukainen, jotta se voidaan tuoda järjestelmään. Kaavaa ei tarkisteta sisällöllisesti, se on kunnan vastuulla.

Miten pohjakartta-aineiston ajanmukaisuus otetaan hankkeessa huomioon? Entä pohjakartan tarkistaminen asemakaavoissa?

Vain tietomalli tarkistetaan, ei pohjakarttaa.

Mitä tarkoittaa HVD-lyhenne?

Sillä tarkoitetaan arvokkaita tietoaaineistoja (high value datasets).

"Euroopan komissio on antanut täytäntöönpanoasetuksen liittyen direktiiviin avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä. Avoimen datan direktiivillä tavoitellaan yleisesti julkisen sektorin tietovarantojen avaamisen yhdenmukaistamista ja tehostamista."

Aiheesta voi lukea tästä lisää: Euroopan komissiolta asetus avoimen datan arvokkaista tietoaaineistoista (valtioneuvosto.fi)

Onko Maanmittauslaitoksen kiinteistötietopalvelulla mitään yhteyttä rakennetun ympäristön tietojärjestelmään?

Kyllä on, saamme Kiinteistötietojärjestelmästä tietoa Ryhtiin (esim. päivitämme sijaintikiinteistöä) ja toisaalta Kiinteistötietojärjestelmä saa jatkossa tarvitsemansa kaava- ja rakennustiedot Ryhdistä.

Eikö CGI (Fakta/Kuntanet) ole mukana testauksessa?

Kumppanitestausta hankkeiden joukossa tosiaan ei ole Facta tai Kuntanet-kehitystyötä, mutta CGI seuraa myös aktiivisesti muutosta.

Facta- ja KuntaNet kunnat eivät saaneet rahoitusta tälle kierrokselle kumppanitestaukseen, joten emme ole mukana tässä vaiheessa tehtävää testausta. Jatkossa on tarkoitus olla.

Tässä tulee nyt kyllä melko suuri aukko tuohon testaukseen. Eikö alun perin ajatuksena ollut, että kaikki järjestelmätoimittajat olisivat mukana testauksessa, että "testausta" ei tarvitse kuntien tehdä sitten kun RYHTI otetaan käyttöön?

Kumppanitestaukseen haettiin mukaan avustushaun kautta, jossa käytössä oli tietyt arviointikriteerit ja niiden täytyminen. Valtakunnallisesti järjestelmien kattavuus on edelleen tavoitteena ja valmistelemme uutta avustushakua, joka on ehdollinen valtion budjetin 2024 hyväksymiselle.

Onko rajapinta ryhdin ja viranomaisten ohjelmistojen välillä jo olemassa?

DVV:n suunnalta tehty rakennustietojen alkulatausta. Esimerkiksi lausuntoprosessista on keskusteltu ELYjen kehittämiskeskuksen KEHAN kanssa, eli miten tiedonkulku ja tiedon luovutuksen rajapintojen hyödyntäminen toteutuu. Nyt on rakennettu tiedon tallentamisen palveluiden edellytyksiä, ensi vuonna tehdään tiedonluovutuksen rajapintoja. Suunnittelutyötä on tehty jo. Kumppanitestauksessa on tarkoitus rakentaa Ryhti-järjestelmän ja kuntien järjestelmien välisiä rajapintoja.

Mistä alkaen Ryhti-järjestelmään voi toimittaa tietoa? Eikö alun perin ollut tarkoitus, että se olisi mahdollista 1.1.2024 alkaen?

Tietojen toimittaminen onnistuu tammikuusta 2024 lähtien.

Saako hallinto-oikeudet tiedot suoraan Ryhti-järjestelmästä valituksia käsitelleessään?

Hallinto-oikeuksilla (sekä korkeimmalla hallinto-oikeudella) on tiedonsaantioikeudet rakennetun ympäristön tietojärjestelmässä käsiteltäviin tietoihin, eli halutessaan tuomioistuimet saavat tiedot ryhdistä. Tiedonsaantioikeuksista säädetään tarkemmin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019). Oikeushallinto voi käyttää Ryhdin tietoja joko rajapintojen tai käyttöliittymän kautta.

Miten kuntien digitaaliset kaupunkimallit, joihin on sisällytetty mm. rakennusten tietomallit ja asemakaavat, integroituvat Ryhti-järjestelmään toimitettaviin ja sisällytettäviin rakennusten ja kaavojen tietomalleihin?

Tieto on samaa sekä kaupunkimalleissa että Ryhdissä, mutta oletettavasti tietomallit tällä hetkellä ovat erilaiset. Riippuen kunnan toteutuksesta Ryhti-toimitukseen (aito tietomallin muunnos vai mäppäys), käytettäviä tietomalleja kannattanee pitkällä tähtäimellä yhtenäistää

Kaupunkimalleissa on huomattavasti enemmän digitaalista 3D-muotoista dataa kuin pelkissä rakennusten tietomalleissa tai tietomalli-asemakaavoissa, kuten maastomalli eli 3D-geokartta, sekä infra eli katusuunnitelmat ja kunnallistekniikka.

Tuleeko kunnan arkistoida kaava vain ihmisen luettavissa olevassa muodossa, vai myös tietomallimuodossa?

Ryhti hoitaa tietomallimuotoisen aineiston pysyvissäilytyksen, voidaan aikanaan siirtää Ryhdistä Kansallisarkistoon.

Kaavamääräykset laaditaan kuitenkin aina myös tarpeen mukaan tapauskohtaisesti ja niillä on olennaista vaikutusta esim. maankäyttösopimukseen. miten näitä joustavan kaavoituksen mukaisia muuttuvia määräyksiä voidaan ylläpitää määräyskirjastossa? Jos siis oikein ymmärsin, että pitää olla yhteinen kirjasto, josta määräyksiä pitäisi ottaa?

Kaavamääräyskirjasto on edelleen kuntakohtainen. Koska kaavoissa edelleen käytetään sanallisia kunta- ja jopa kaavakohtaisia määräyksiä, on tarpeen olla kuntakohtainen kaavamääräyskirjasto, kuten nykyiselläänkin

Kaavamääräyskokoelma (Katja-asetuksen liite 4) on tällainen valtakunnallinen, "yhteinen kirjasto", jossa olevia määräyksiä tulisi hyödyntää. Mutta kuten nykyinen merkintäasetus, sekään ei ole kaiken kattava ja paikallisesti voi tosiaan olla tarpeen antaa kaavassa joku sellainen kaavakohteeseen liittyvä määräys, jonka esitystapaa ei ole katsottu tarpeelliseksi määritellä valtakunnallisella tasolla. Tällöin kaavaa laatiessa kunnan tai maakuntaliiton tulee itse määritellä esitystapa kyseiselle kaavamääräykselle, joka tulee kuitenkin luokitella valtakunnallisesti käytössä olevien kaavamääräyskoodien avulla.

IFC:n hyödyntämiseen rakennuslupaprosessissa liittyy selkeä hyötymahdollisuus kunnissa. Laki edellyttää kuntia vastaanottamaan ifc:t ja hyväksymään ne. RAVA3Pro on tehnyt hyvää työtä IFC-mallien hyödyntämisen suhteen, mutta lisäkehitystä tarvitaan vielä. Olenko ymmärtänyt oikein, että tästä huolimatta YM ei ole rahoittamassa ifc-mallien automaattisten tarkistustyökalujen toteutusta kuntien keskeisiin ohjelmistoihin?

On totta, että IFC:n hyödyntämiseen rakennuslupaprosessissa liittyy selkeä hyötymahdollisuus kunnissa ja mm. RAVVA3Pro hanke on tehnyt tässä loistavaa työtä. Viime avustuskierroksella myönnettiin avustusta välttämättömiin muutoksiin osana kumppanitestausta hakurajauksen mukaisesti. Selvitämme YM:ssä mahdollisuuksia tämän edistämiseen. Huomiona vielä, että IFC-malli ei ole laissa pakollinen tai sen tarkastus. Laissa on myös mahdollisuutena muu koneluettava muoto.

Ymmärrän että ifc-mallit ja näin ollen niiden tarkistustyökalu ei periaatteessa ole lain mukaan pakollisia, eikä siinä mielessä YM:n intressien mukaan rahoitettava asia. Mutta lain mukaan ei ole pakollista myöskään olevien kaavojen tuottaminen mallimuotoon, mutta sitä olette rahoittamassa. Haluaisin ymmärtää, miksi jotain ei-pakollista rahoitetaan, mutta toista ei? Etenkin, kun tuo ifc-asia on kuntien kannalta erittäin keskeinen.

Voimassa olevien kaavojen muuttamista kaavatietomalliin ja sen rahoittaminen on ollut kumppanitestausten kannalta keskeinen, jotta testausaineistoa on käytettävissä. Rajanveto pakollisen ja ei-pakollisen muutoksen välillä ei ole täysin selkeä, joka kävi ilmi, kun kävimme läpi toimenpide-ehtotuksia avustushaussa. IFC-mallin tarkastus tuo paljon hyötyjä ja tarkastelemme, miten YM voisi tukea tätä. Avustusten myöntämisessä pyritään ensi sijassa tekemään välttämättömät muutokset kansainvälisesti kattavasti.

Mitenkä menee jatkossa osoitteiden antaminen, koska osoiterekisteri toimii taustajärjestelmässä ja nykyään osoite pitää olla avattu ensin sinne, ennen kuin sen voi syöttää taustajärjestelmässä lupatietoihin ja lähettää tiedot DVV:lle?

Sinne, ennen kuin sen voi syöttää taustajärjestelmässä lupatietoihin ja lähettää tiedot DVV:lle? Tähän prosessiin ei ole tulossa muutoksia. Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kanssa toimitaan siis samoin kuin nykyään väestötietojärjestelmän kanssa.

ICT-vastaavamme mukaan netissä julkaistavissa aineistoissa ei saa näkyä allekirjoituksia. Miten näiden osalta olette toimineet?

Toimimme niin, että selvitämme lisää asiaa - esimerkiksi sitä, millaisia linjauksia muillakin kunnilla on allekirjoituksiin. Tällä hetkellä esimerkiksi liitteen metatietoihin voi merkitä, jos liite sisältää henkilötietoja.

Miten Ryhtiin toimitettuja aineistoja (suuri määrä erillisiä kaavan ja tonttijaon tietomalleja) on tarkoitus käyttää hyväksi oikeasti? Tuhansien tietomallien läpikäynti ohjelmallisestikaan jokaisessa tietohaussa ei todellakaan ole järkevää. Prosessointi vaatii aika lailla ominaisuuksia tietohakuja tekevältä ohjelmalta. Tämä kysymys siksi, että YM/SYKE on moneen kertaan painottanut, ettei se aio yhdistää/muokata Ryhtiin toimitettuja aineistoja eikä tehdä tietotuotteita, ja esitetyt edut kuitenkin sellaista vaativat.

Suomen ympäristökeskus ei muokkaa kunnalta tulleita aineistoja eikä erikseen muodosta ajantasa-
asemakaavaa, mutta kyllä tiedot muuten yhdistetään eli menevät samaan tietokantaan. Syke myös tuottaa tietotuotteita, esim. tietomallimuotoiset kaavat visualisoidaan. Pitää myös huomata, että moni viranomainen tarvitsee nimenomaan tai myös yksittäisiä kaavoja (Vero, Ely, MML...), kaikki hyödyntävät käyttötapaukset eivät ole ajantasakaavan hyödyntämistä.

Esimerkiksi karttapalvelun kautta viranomaiset ja kansalaiset voivat tutkia kaavatietoja valtakunnallisesti. Laajin sisältö tulemaan vain viranomaisille.

Rakenteisessa muodossa olevat avoimet tiedot mahdollistavat sen, että tietojen avulla voidaan kehittää uusiakin palveluita.

Tilaisuudessa osallistujien antamia esimerkkejä hyödyntämisestä

“Näin ELY:n näkökulmasta tämä parantaa jo pelkästään aineiston saatavuutta. Taas olen viikon odottanut yhtä kaavaa ja sen määräyksiä, jotta pääsen vastaamaan sisäiseen kommenttipyyntöön. Kunnasta en siis ole saanut pyytämiäni tietoja. Myös monet kuntalaiset odottavat järjestelmää, tietojen löytäminen on kuntalaisen näkökulmasta yllättävän haastavaa (ja osalle on tullut yllätyksenä, että näistä ei vielä ole yhtenäistä järjestelmää). Eli tiedon saavutettavuus on yksi merkittävä hyöty muiden ohella.”

“Asianajajat ja oikeusavustajat ovat myös ilmaisseet toiveensa siitä, että rakennetun ympäristön aineistoja saa helposti yhdestä paikasta.”

Miten siirtymässä on huomioitu, että 2024 loppuun asti haetut luvat ovat voimassa vielä vuosia ja tietoa on jo osin välitetty DVV:lle. Ei ole niin yksinkertainen tuo vaihto.

On totta, että nyt kun tehdään tietojen alkulataus DVV:n järjestelmästä niin se ei ole vain, että sieltä kerran ladataan, vaan sinne tulee muutoksia, kun uutta aineistoa tuotetaan tässä välissä ja tätä on tarkoitus hallita muutostietopalvelulla. Se tarkoittaa sitä, että kunnan tarvitsee toimittaa tiedot vain yhteen paikkaan ja muutostietopalvelulla saadaan muutokset DVV:ltä Ryhti-järjestelmään tässä väliaikana. Tämä on harkittu ja DVV:n kanssa neuvoteltu ratkaisu, joka pysyy yksinkertaisena kunnan näkökulmasta.

Saako kunta itse päättää milloin siirtymäajan puitteissa ottaa Ryhdin käyttöön vai tuleeeko Ryhdiltä siihen jokin aikataulu kunnittain?

Ajankohta sovitaan kunnan kanssa

Toimittaako myös verottaja omat rakennustietoaineistonsa Ryhtiin?

Kyllä

Tietoturvan osalta mietityttää varsinaisen tietomurron lisäksi palvelunestohyökkäykset. Keskitetty järjestelmä on houkutteleva kohde ja palvelunestohyökkäyksen aikana mikään tieto ei kyllä siirry minnekään.

Tärkeä nosto. Palvelunestohyökkäykset on tunnistettu ilmiö ja huomioitu toteutukseen liittyvässä työssä.

Jos kumppanitestauksessa on testattu vain rakentamisen luvitusta, niin onko kaavoituspuoli hyvin erilainen ja sitä pitää myös testata?

Tarkoitus on testata molempia tietovarantoja ja kumppanitestaushankkeessa on enemmän kaavapuolen hankkeita kuin luvituspuolen.

Kumppanitestauksessa ei ilmeisesti myöskään ole mukana Arcance systems (Novapoint), cad-pohjainen kaavanpiirto?

Ei ole, mutta Arkance Systems oli mukana KAATIO-hankkeessa, joka päättyi hiljattain, eli myös sillä ohjelmistolla on testattu tietomallimuotoisen kaavan tuottamista.

Lainsäädännön ja säädöstyön tilanne

Tarkoittaako RytjL:n "tiedonsaantioikeuksien tarkentaminen" uusia tiedon tuotannon + toimittamisen velvoitteita kunnille?

Pitää muistaa mitä asetuksella voidaan ylipäättänsä säätää, asetuksen tarkoituksena on tarkentaa jotain lakipykälää. Kun puhumme RYTJ-lain viidennestä pykälästä, siellä on ne tietojoukot, jotka tulee toimittaa. Näitä ovat esimerkiksi kaavaehdotus, hyväksytty kaava, tieto kaavan kumoutumisesta. Asetuksen valtuus on toimitettavien tietojen rakenteesta, eli miten tiedot rakentuvat. Tietomallimuotoisen kaavan asetus on osa KATJA-asetusta, joka tulee olemaan hyvin tekninen, ja jossa tulee miten tiedoston pitää rakentua, jotta se saadaan Ryhtiin kerralla sisään.

Milloin alueidenkäyttölain kokonaisuudistuksen tulisi tavoitteen mukaan olla valmis ja astua voimaan?

Tällä hetkellä työryhmä pyrkii saamaan sen tämän hallituskauden aikana eli tavoitteena olisi kuitenkin se, että hallitus antaisi lakiesityksen eduskunnalle kevätistuntokaudella 2025

Miten Katja-asetus voi tulla voimaan jo reilun kuukauden kuluttua, vaikka lausunnoissa on aika lailla huomioitavaa? Ehditäänkö kaikki kommentit edes käymään läpi?

Kaikki kommentit tullaan käymään läpi, kommentteja on jo luettu ja ne ovat olleet erittäin hyviä. Mukana on ollut myös kysymyksiä, joihin on pyritty vastamaan. Lausunnot käydään hyvin tarkasti läpi usean henkilön voimin ja lausuntoyhteenvedot pyritään saamaan valmiiksi. Tällä hetkellä ei ole suunnitelmassa julkaista erillistä lausuntotiivistelmää asiasta.

Miten etenee rakennustietojen välittämisen asetuksen valmistelu? RY TJ-lain asetus koskee kaavoituksen kokonaisuutta?

RY TJ-laissa pysyttäydään pitkälti alueidenkäytön tiedoissa, kun taas rakentamislaita tulee säädökset siitä, mitä tietoja pitää toimittaa, miten niitä toimitetaan ja missä muodossa. Tällä hetkellä rakentamislain osalta ei ole mitään tiedotettavaa, asetusten valmistelu etenee ja ne pyritään saamaan pian sellaiseen kuntoon, että niitä voidaan antaa ulospäin.

Montako uutta lakia tulee MRL:n tilalle?

Nykyinen MRL tulee jakaantumaan käytännössä neljään lakiin: alueidenkäyttölakiin, kahteen yhdyskuntalakiin ja rakentamislakiin.

Vaatimukset kuntien järjestelmille

Miten kauan järjestelmien integraatio vie ja onnistuuko se kaikille eri järjestelmille?

Tähän ei valitettavasti ole suoria ratkaisuja tai vastauksia. Kumppanitestauksessa pyritään saamaan siihen osallistuviin järjestelmiin rakennettua toimivat yhteyden Ryhti-järjestelmään. Tämän hakukierroksen ulkopuolelle jääneistä toimittajista suurin osa on ollut mukana muissa digihankkeissa ja ovat ilmaisseet seuraavansa kehitystä aktiivisesti.

Tarvitseeko kuntien hankkia järkyttävän kallis Lupapiste vai pärjätäänkö pelkällä Louhella?

Tätä on syytä kysyä suoraan ohjelmistotoimittajalta Sitowiselta, joka on mukana kumppanitestauksessa.

Mikä on HAME työkalu?

Harmonisoidut maakuntakaavat e-palveluiksi eli HAME-työkalu on maakuntakaavoitukseen käytetty työkalu, jolla voidaan tehdä HAME-tietomallin mukaista kaavaa. Työkalu on toteutettu ArcGIS 10.5-pohjalle.

Kokemuksia kansallisesta kehittämisestä (Kuntaliitto, VOOKA)

Saako linkin sinne kuntien paikkatietojen julkaisuohjeeseen

Ohje ei ole julkinen, kuntaedustaja voi pyytää dokumenttia sähköpostitse paivi.tiihonen@kuntaliitto.fi ja se toimitetaan turvapistillä.

Onko VOOKA-hankkeessa syntynyt kaavarajojen tulkintaohjeistusta? Esim. Ranta(-asema)kaavat-digitoidaanko kaavaraja nykyisten kiinteistörajojen/rantaviivan/asemoidun kaavan kaavarajauksen maksaisesti. Onko tulkintojen ristiriitatilanteista laadittu yhtenäinen näkemys osallistuvien kuntien kesken?

Yhtenäistä yleispätevää ohjeistusta ei ole laadittu, tätä voidaan pohtia vielä. Hankkeen loppuraportissa tulee jonkin verran tästä.

Kuntien digitalisaatiokartoitusten kansallisia tuloksia

Onko 8/2023 mennessä toimitetut tulokortit sama asia kuin toimenpideohjelma 2.0? Entä miten toimenpideohjelma 1.0 ja 2.0 suhtautuvat toisiinsa? Olen ymmärtänyt, että niitä kuuluu käyttää rinnakkain.

Ei ole, toimenpideohjelma perustuu yleiseen kuntien digivalmiuskyselyyn ja ovat yleisesti jaossa, oman kunnan ohjelmaa voi kysellä osoitteesta ryhtimuutostuki@digifinland.fi. Tulokortit liittyvät työntekijöiden digivalmiuksiin ja ne toimitetaan vain kyselyyn vastanneille henkilökohtaisesti. Toimenpideohjelma 2.0 on uudempi versio ensimmäisestä versiosta.

Kaavoituksen suositeltavia toimenpiteitä esimerkkien avulla

Tuleeko kunnille malleja tarjouspyynnöistä ja hankintasopimuksista koskien konsulttien kaavan laatimista?

Asiakirjamalleja ei tehdä, koska esimerkiksi netistä löytyy paljon perusmalleja ja koska yhtä kaikille sopivaa valmista mallia ei ole mahdollista tehdä, koska tilanteet ja tarpeet vaihtelevat. Pian julkaistavasta hankintaoppaasta löytyy kuitenkin paljon vinkkejä ja esimerkkilauseita.

Voisiko kuitenkin saada tarkistuslista-tyyppisen ohjeistuksen hankintoihin?

Hankintaoppaassa on vinkkejä tähän.

Milloin kunnat saavat tietoa tietomallipohjaisen kaavan spekseistä ja kaavamääräyksistä?

Tietoa on pyritty antamaan valmistelun joka vaiheessa. Ryhti.syke.fi löytyy oma kohtansa kaavoitukselle ja kaavatietomallille, johon kannattaa tutustua.

Miten kuntia tuetaan?

Saako ministeriön tukea henkilökuluihin, jos käyttöönotto tehdä projektina?

Kyllä saa, henkilökulut hyväksytään.

Nyt kun ollaan menossa (osittain ollaan jo) kunnissa taloudellisesti huonoon tilanteeseen, niin avustuksia tullaan tarvitsemaan. Onko kuntatukeen varaa edes valtiolla, jos tulee paljon hakemuksia?

Julkisen talouden suunnitelmassa on esitetty rahoitusta usealle vuodelle. Joka vuosi mennään kuitenkin hyväksytyin budjetin mukaan eikä ensi vuodesta ole vielä tietoa.

Onko kuntatuen/avustuksien määrästä päätetty hallituksessa, kuinka pitkälle ja mitenköhän tulevaisuudessa, kun kaikkea kiristetään?

Perusedellytykset pyritään saamaan ensin kuntoon ja muuta sitten siihen päälle. Keskustelua kuntien kanssa on hyvä käydä, jotta ministeriö osaa kohdentaa avustushakua.